

**Nota reserves en voorzieningen en
overlopende passiva
2022**

Gedeputeerde Staten van Fryslân
14 september 2021

Provinciale Staten van Fryslân
15 december 2021

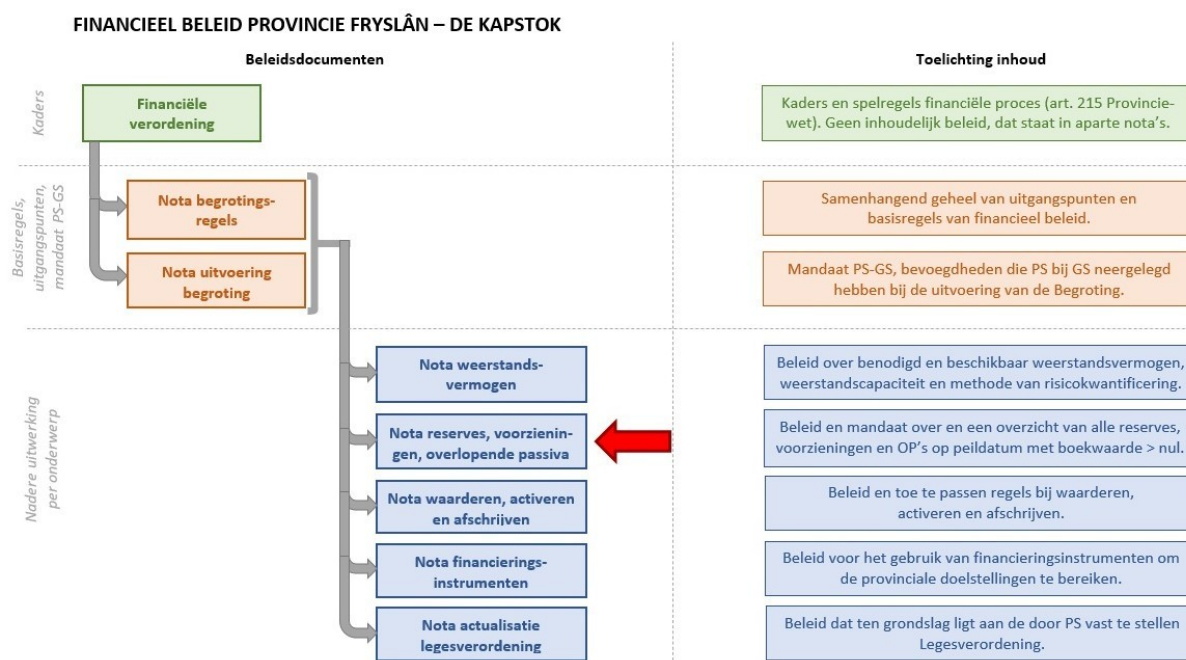
Inhoud

1. Inleiding.....	4
2. Algemeen beleid.....	6
2.1 Reserves.....	6
2.2 Voorzieningen.....	7
2.3 Overlopende passiva.....	7
3. Overzicht reserves.....	8
3.1 Algemene reserve.....	9
3.1.1 Basisreserve.....	9
3.1.2 Vrij aanwendbare reserve.....	9
3.2 Bestemmingsreserves.....	10
3.2.1 Reserve Fractieondersteuning.....	10
3.2.2 Reserve De Nieuwe Afsluitdijk.....	10
3.2.3 Reserve vml. Brede Doel Uitkering Verkeer en Vervoer.....	10
3.2.4 Reserve Investeringen eigendom derden.....	11
3.2.5 Reserve Groot onderhoud wegen.....	11
3.2.6 Reserve Groot onderhoud water.....	11
3.2.7 Reserve Natuurpact 2014.....	12
3.2.8 Reserve aankoop natuurterreinen (fase 1) provinciale opgave.....	12
3.2.9 Reserve gebiedsbudget.....	12
3.2.10 Reserve Ticketrisico's culturele producties.....	13
3.2.11 Reserve Generatiepact.....	13
3.2.12 Reserve Capaciteit 2019-2023.....	13
3.2.13 Reserve Weerstandsbuffer.....	13
3.2.14 Reserve Risicobuffer.....	14
3.2.15 Reserve Breed cofinancieringsbudget.....	14
3.2.16 Reserve Afwaardering aandelenkapitaal Windpark Fryslân.....	14
3.2.17 Reserve Windpark Fryslân ambitieagenda.....	15
3.2.18 Risicoreserve Lening herstelplan Thialf.....	15
3.2.19 Reserve Inzet Werkje foar Fryslân.....	15
3.2.20 Reserve Tijdelijke budgetten.....	16
3.2.21 Reserve Jaarovergang structurele budgetten.....	16
3.2.22 Reserve Groot onderhoud gebouwen.....	17
3.2.23 Risicoreserve strategische grondvoorraad.....	17
3.3 Beklemd bestemmingsreserves.....	18

3.3.1 Dekkingsreserve kapitaallasten.....	18
3.3.2 Verstrekte subsidies.....	18
4. Overzicht voorzieningen.....	19
4.1 Voorzieningen voor bestaande risico's.....	19
4.1.1 Voorziening Waardeoverdracht pensioenen GS-leden.....	19
4.1.2 Voorziening LVP project Baarderadeel LGR.....	20
4.1.3 Risicovoorziening grondaankopen natuur.....	20
4.1.4 Voorziening Vrijwillige mobiliteit personeel.....	21
4.1.5 Risicovoorziening geldleningen, deelnemingen en overig.....	21
4.1.6 Voorziening Dubieuze debiteuren.....	21
4.1.7 Risicovoorziening strategische grondvoorraad.....	22
4.2 Voorzieningen voor daartoe door anderen bestemde middelen.....	22
4.2.1 Grondwaterplan.....	22
4.2.2 Legaat Van Harixma Thoe Sloten.....	22
4.2.3 Buma legaten.....	23
4.2.4 Jorritsma-Boschmafonds.....	23
5. Overlopende passiva.....	24
5.1 Vooruit ontvangen bijdragen van de EU.....	25
5.2 Vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk.....	26
5.3 Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheid.....	27
5.4 Overige overlopende passiva.....	27

1. Inleiding

Het financieel beleid van de provincie is vastgelegd in de financiële verordening en een aantal onderliggende beleidsnota's, zoals hieronder schematisch is weergegeven.

Op 31 oktober 2018 is de laatste nota reserves, voorzieningen en overlopende passiva door Provinciale Staten vastgesteld. Deze nota is de actualisatie daarvan waarin alle huidige reserves, voorzieningen en overlopende passiva posten zijn opgenomen inclusief het mandaat voor toevoegingen of onttrekkingen aan deze posten. Daarnaast zijn toekomstige reserves en voorzieningen opgenomen voor zover Provinciale Staten hier toe hebben besloten. De aanpassingen ten opzichte van de vorige nota en de latere besluitvorming door Provinciale Staten over nieuwe balansposten zijn in rood aangegeven.

In het Besluit begroting en verantwoording gemeenten en provincies (BBV) geeft het Rijk richtlijnen waaraan de Provincie zich moet houden bij de indeling van deze balansposten. Dit is hieronder schematisch weergegeven.

	Reserve	Voorziening	Overlopende Passiva
Verantwoordelijkheid	Provinciale Staten	Gedeputeerde Staten	Gedeputeerde Staten
Vorming met	Eigen middelen	Eigen middelen of middelen derden niet zijnde overheidslichamen	Middelen van Europese of Nederlandse overheidslichamen
Wijziging bestemming	Mogelijk	Niet mogelijk	Niet mogelijk
Onderdeel van het	Eigen vermogen	Vreemd vermogen	Vreemd vermogen
Financiële onderbouwing	Niet verplicht, wel wenselijk	Verplicht	Verplicht

Hoofdstuk 2 gaat over het algemeen beleid met betrekking tot reserves, voorzieningen en overlopende passiva.

In de hoofdstukken 3 t/m 5 worden respectievelijk de verschillende reserves, voorzieningen en overlopende passiva toegelicht.

2. Algemeen beleid

In dit hoofdstuk wordt het beleid geformuleerd rondom de reserves, voorzieningen en overlopende passiva.

Jaarlijks wordt bij het opmaken van de jaarrekening gekeken naar de onderbouwing van de reserves, voorzieningen en overlopende passiva posten. Elke vier jaar wordt deze nota geactualiseerd, waarbij eveneens bekeken wordt of de onderliggende reserves, voorzieningen of overlopende passiva nog gehandhaafd moeten blijven.

2.1 Reserves

De voorwaarde, dat bij het instellen van een nieuwe reserve een viertal items benoemd moeten worden blijft gehandhaafd. De te benoemen items zijn:

- De instellingsdatum.
- Hoe en wanneer gelden worden toegevoegd.
- Hoe en wanneer gelden worden onttrokken.
- Het mandaat wat dat eventueel aan Gedeputeerde Staten verleend is.

In de jaarrekening ~~worden~~ wordt de stand van de reserves zowel op kasbasis als op transactiebasis gepresenteerd. De stand op kasbasis geeft de stand aan van het beginsaldo minus de lasten plus de baten in dat jaar. Bij de stand op transactiebasis wordt tevens rekening gehouden met toekomstige vormingen en onttrekkingen aan de reserve, zoals opgenomen in de meerjarenbegroting. In feite geeft de laatste stand de vrij beschikbare ruimte aan binnen de reserves.

Overeenkomstig artikel 43 van het BBV wordt onderscheid gemaakt tussen de algemene reserve en de bestemmingsreserves.

Binnen de algemene reserve maken wij onderscheid tussen de basisreserve en een vrij aanwendbare reserve (VAR). In de nota weerstandsvermogen (2022) is aangegeven dat de basisreserve onderdeel is van de beschikbare weerstandscapaciteit en daarmee dient als laatste buffer voor het opvangen van financiële risico's die niet binnen de exploitatie zijn afgedekt. Gelet op de resultaten van afgelopen jaren wordt een algemene risicobuffer van 2,5% van de totale exploitatie hiervoor minimaal aangehouden. De basisreserve blijft gehandhaafd op het niveau, zoals bepaald bij de nota weerstandsvermogen 2022. Een eventueel negatief begrotingssaldo bij het vaststellen van de primitieve begroting wordt ten laste van de VAR gebracht.

Onder de bestemmingsreserves vallen ook de zogenaamde bekleemde reserves. De besteding hiervan is al concreet bepaald waarmee alleen vrije ruimte in de reserve is wanneer er sprake is van onderbesteding van de onderliggende projecten.

Er is een terughoudend beleid tot het instellen van bestemmingsreserves, dit houdt in dat alleen bij uitzondering een reserve wordt gevormd. Hiermee wordt voorkomen dat de begroting minder flexibel wordt en dat 'dood geld' gecreëerd wordt. Resterende middelen aan het eind van de looptijd van de reserves vloeien in principe terug naar het begrotingssaldo.

2.2 Voorzieningen

Voorzieningen worden gevormd voor risico's die financieel te kwantificeren zijn en voor niet bestede middelen van derden met een specifiek bestedingsdoel, met uitzondering van niet bestede middelen van Europese en Nederlandse overheidslichamen. De middelen van Europese en Nederlandse overheidslichamen worden opgenomen onder de overlopende passiva.

De voorzieningen worden onderverdeeld in drie categorieën:

1. Voorziening voor bestaande risico's waarvan de omvang in redelijke mate is in te schatten (BBV art. 44 lid 1 a/b)
2. Egalisatievoorzieningen (BBV art. 44 lid 1 c)
3. Voorzieningen voor daartoe door anderen bestemde middelen (BBV art. 44 lid 2)

Een voorziening voor bestaande risico's wordt ingesteld wanneer het onderkende risico kwantificeerbaar is. In het geval dat het risico niet te kwantificeren is wordt deze opgenomen bij de berekening van het benodigde weerstandsvermogen in de paragraaf weerstandsvermogen (zie verder nota weerstandsvermogen).

Een egalisatievoorziening wordt ingesteld wanneer kosten in een volgend begrotingsjaar worden gemaakt maar de kosten zijn oorsprong mede vinden in het begrotingsjaar of in een voorgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Een voorziening voor daartoe door anderen bestemde middelen wordt ingesteld wanneer wij middelen ontvangen van **niet** Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel.

2.3 Overlopende passiva

Overlopende passiva betreffen de niet bestede middelen van uitkeringen van Europese en Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel (BBV art. 49 lid b). Deze worden als 'vooruit ontvangen middelen' op de balans opgenomen tot deze op de exploitatie tot besteding komen.

Indien in een jaar de uitgaven lager zijn dan de ontvangen uitkeringen wordt de overlopende passiva gevoed en indien de bestedingen hoger zijn dan de ontvangen uitkeringen wordt aan de overlopende passiva onttrokken.

Als de uitgaven in enig jaar hoger zijn dan de ontvangen uitkeringen inclusief het saldo van de overlopende passiva, dan worden deze als overlopende activa op de balans opgenomen. De hoogte hiervan kan nooit hoger zijn dan reeds toegezegde uitkeringen van derden.

Aan het eind van het project of programma moet verantwoording worden afgelegd en zal eventueel een terugbetaling plaatsvinden.

3. Overzicht reserves

In dit hoofdstuk wordt per reserve de te benoemen items beschreven. Per reserve is geïnterpreteerd hoe de voeding is, hoe onttrokken wordt en hoe het mandaat van Gedeputeerde Staten luidt.

Onderstaand een overzicht van de reserves met de stand ervan per 31-12-2020. Daarnaast zijn de reserves, waarvan Provinciale Staten al hebben besloten dat deze ingesteld worden, opgenomen.

Progr.	Reserves X € 1.000	Stand per 31-12-2020 op kasbasis	Opmerkingen
--------	-----------------------	--	-------------

Algemene reserves			
7	Basisreserve	10.000	
7	Vrij aanwendbare reserve (VAR)	257.022	
Totaal algemene reserves		267.022	

Bestemmingsreserves			
1	Fractieondersteuning	276	
2	De Nieuwe Afsluitdijk	21.085	
2	Vml. Brede Doel Uitkering Verkeer en Vervoer	25.424	Voorstel opheffen per 1-1-2022
2	Investeringen eigendom derden	25.534	
2	Groot onderhoud wegen	10.073	
2	Groot onderhoud water	14.047	
3	Natuurpact 2014	42.515	
3	Aankoop natuurterreinen provinciale opgave	2.710	
5	Gebiedsbudget	773	Voorstel opheffen per 1-1-2022
5	Ticketrisico's culturele producties	1.023	
6	Generatiepact	1.544	
6	Capaciteit 2019-2023	463	
7	Weerstandsbuffer	100.000	
7	Risicobuffer	102.893	
7	Breed cofinancieringsbudget	16.177	
7	Afwaardering aandelenkapitaal Windpark Fryslân	0	M.i.v. 2022
7	Windpark Fryslân ambitieagenda	5.407	
7	Risicoreserve lening herstelplan Thialf	0	M.i.v. 2021
div.	Inzet Wurkje foar Fryslân	12.724	Voorstel opheffen per 1-1-2022
div.	Tijdelijke budgetten categorie A	60.104	
div.	Tijdelijke budgetten categorie B	28.156	
div.	Jaarovergang structurele budgetten	193	
div.	Groot onderhoud gebouwen	1.876	
div.	Risicoreserve strategische grondvoorraad	1.200	
<i>Beklemd reserves</i>			
2	Dekkingsreserve kapitaallasten	272.776	
div.	Verstrekke subsidies	40.642	
Totaal bestemmingsreserves		787.614	

Totaal alle reserves	1.054.636
----------------------	-----------

3.1 Algemene reserve

De nota weerstandsvermogen is op 8 november 2017 (opmerking Lucie: In nota weerstandsvermogen een andere datum. Klopt dat?) door u (wie is u? GS of PS?) vastgesteld, de actualisatie van deze nota wordt tegelijkertijd met deze nota aan u voorgelegd. In de nota weerstandsvermogen is het beleid rond het weerstandsvermogen geformuleerd. De nota geeft de methodiek en de berekeningswijze van de afzonderlijke delen van het weerstandsvermogen aan, alsmede de norm voor het gewenste niveau van het weerstandsvermogen. De omvang van de algemene reserve is het belangrijkste onderdeel van de weerstandscapaciteit op korte termijn. Het weerstandsvermogen en daarmee de benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit wordt twee keer per jaar expliciet bepaald, bij het opstellen van de Begroting en bij de Jaarstukken.

De noodzakelijke minimale omvang van de algemene reserve wordt sterk bepaald door de financiële risico's, zoals die in de risicoparagraaf van de Begroting c.q. Jaarstukken zijn opgenomen. Dit zijn risico's die niet voldoen aan de criteria voor het vormen van een voorziening daarvoor.

De algemene reserve bestaat uit een basisreserve en een vrij aanwendbare reserve (VAR).

3.1.1 Basisreserve

De basisreserve wordt als de laatste buffer beschouwd voor het opvangen van risico's welke kunnen leiden tot een negatief weerstandsvermogen. Een algemene risicobuffer van 2,5% van de totale exploitatie wordt hiervoor minimaal aangehouden. Voor de jaren 2020-2025 is de hoogte van de basisreserve hiermee bepaald op afgerond € 10 miljoen.

Vorming	De toevoegingen vinden plaats op basis van een (herziene) nota weerstandsvermogen vanuit het begrotingssaldo.
Onttrekking	In het geval dat het weerstandsvermogen negatief is en alle andere mogelijkheden tot aanvullen van beschikbare weerstandscapaciteit, zoals opgenomen in de nota weerstandsvermogen, zijn uitgeput.
Mandaatregeling	Provinciale Staten besluiten over toevoegingen en onttrekkingen.

3.1.2 Vrij aanwendbare reserve

De VAR is bedoeld voor tijdelijke uitgaven in komende jaren en fungeert als reserve voor het geval het begrotingssaldo bij het opmaken van de begroting negatief is. Over het verloop van de VAR wordt bij alle Planning en Control instrumenten gerapporteerd. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen het totaal verloop van de VAR en het vrij aanwendbare deel van de VAR. Dit is het deel waarop in de komende jaren nog geen onttrekking zal plaatsvinden. Hierbij wordt rekening gehouden met het lange termijn structureel begrotingssaldo welke niet mag worden ingezet. De minimale stand van het structureel begrotingssaldo bij de bepaling van het besteedbaar deel van de VAR bedraagt € 5 miljoen. De peildatum voor de bepaling van het vrij besteedbaar deel van de VAR is einde coalitieperiode.

Voorstellen ten laste van de algemene middelen worden gedurende het jaar ten laste gebracht van het begrotingssaldo. Alleen bij het opmaken van de begroting wordt rechtstreeks beschikt over de VAR in het geval dat het begrotingssaldo negatief is.

Vorming	Toevoegingen vinden plaats vanuit de bestemming van het rekeningsaldo
---------	---

	van het afgelopen dienstjaar.
<i>Onttrekking</i>	De onttrekkingen vinden plaats ten behoeve van een negatief begrotingssaldo bij het opmaken van de begroting.
<i>Mandaatregeling</i>	Provinciale Staten besluiten over toevoegingen en onttrekkingen.

3.2 Bestemmingsreserves

In artikel 43, lid 2 BBV wordt een bestemmingsreserve omschreven als een reserve waaraan Provinciale Staten een bepaalde bestemming hebben gegeven. Bij een groot aantal reserves hebben Gedeputeerde Staten het mandaat gekregen om bij het opstellen van de jaarrekening de jaarovergang tijdelijke budgetten toe te passen. Dit houdt in dat het restantbudget aan het eind van het jaar verrekend wordt met het budget van het volgende jaar. Oftewel bij een positief saldo wordt dit toegevoegd aan het budget van het volgende jaar, bij een negatief saldo wordt het budget van het volgende jaar daarmee verlaagd. De verschuiving verloopt altijd budgettair neutraal door respectievelijk te vormen of te onttrekken aan de desbetreffende bestemmingsreserve. Met deze werkwijze wordt voorkomen dat bij de 1^e berap allemaal begrotingswijzigingen moeten worden voorgelegd voor projecten waarover al eerder besloten is om deze uit te voeren. In feite is alleen het budget niet juist in de jaren opgenomen. Bij de 1^e berap wordt aan Provinciale Staten gerapporteerd over de jaarovergang.

Wij onderscheiden de volgende bestemmingsreserves:

3.2.1 Reserve Fractieondersteuning

<i>Ingesteld</i>	Provinciale Staten 22 mei 2019
<i>Vorming</i>	Eenmalig € 60.800 in 2019. Voor de jaren erna de onderbesteding op het reguliere budget voor fractie ondersteuning
<i>Onttrekking</i>	Voor het opvangen van eventuele tekorten bij fracties voor de uitbetaling van transitie- of ontslagvergoedingen.
<i>Mandaatregeling</i>	Provinciale Staten besluiten over vorming en onttrekking aan deze reserve.

3.2.2 Reserve De Nieuwe Afsluitdijk

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 20 april 2016
<i>Vorming</i>	Reserve is gevormd uit de al bestaande budgetten die bestemd zijn voor het project. Toekomstige bijdragen aan dit project worden eveneens toegevoegd aan de reserve.
<i>Onttrekking</i>	Uitgaven voor projecten in relatie tot de Afsluitdijk welke het budget in de exploitatie overschrijden, kunnen worden onttrokken aan deze reserve.
<i>Mandaatregeling</i>	De jaarovergang verloopt conform de jaarovergang tijdelijke budgetten categorie A. Overige mutaties worden aan Provinciale Staten voorgelegd.

3.2.3 Reserve vml. Brede Doel Uitkering Verkeer en Vervoer

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 1 ^e berap 2016
<i>Vorming</i>	Per 2016 is de BDU Verkeer en Vervoer overgegaan van doeluitkering

	naar een uitkering via het provinciefonds. Met de restmiddelen van de doeluitkering is de reserve gevormd. Middelen van derden voor projecten vallende onder deze reserve.
<i>Onttrekking</i>	Voor specifieke projecten die nog vanuit de vml. doeluitkering gefinancierd moeten worden.
<i>Mandaatregeling</i>	Provinciale Staten besluiten over toevoegingen en onttrekkingen.
Opheffing	Voorgesteld wordt deze reserve per 1 januari 2022 op te heffen en de resterende middelen voor een deel als tijdelijke budgetten in de begroting op te nemen. Deels worden de middelen toegevoegd aan de dekkingreserve kapitaallasten ter dekking van toekomstige afschrijvingslasten van investeringen. Dit onder het mandaat van Gedeputeerde Staten. Over de hieruit voortvloeiende begrotingswijziging zal bij de 1^e berap 2022 worden gerapporteerd aan PS.

3.2.4 Reserve Investeringen eigendom derden

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 31 oktober 2018
<i>Vorming</i>	Eenmalig naar aanleiding van notitie vereenvoudiging financieel beleid. Hierin is opgenomen dat de bijdragen in investeringen in eigendom van derden niet meer geactiveerd worden, maar dat hiervoor een eenmalige bijdrage aan het project wordt geleverd. Bij nieuwe bijdragen aan investeringen in eigendom van derden.
<i>Onttrekking</i>	Bij verlening van een bijdrage aan deze investeringen.
<i>Mandaatregeling</i>	Provinciale Staten besluiten over toevoegingen en onttrekkingen.

3.2.5 Reserve Groot onderhoud wegen

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 16 december 2020
<i>Vorming</i>	Eenmalig de vrijval van de voorziening groot onderhoud wegen in 2019 en de vrijval van de voorziening achterstallig onderhoud wegen in 2020. In de begroting is een structureel budget beschikbaar voor groot onderhoud wegen. Alle jaren wordt het niet bestede budget uit de exploitatie aan de reserve toegevoegd.
<i>Onttrekking</i>	Voor groot onderhoud wegen wanneer het jaarlijkse exploitatiebudget niet toereikend is.
<i>Prijscompensatie</i>	Het structurele exploitatiebudget wordt jaarlijks geïndexeerd.
<i>Mandaatregeling</i>	De onderbouwing van de reserve wordt gebaseerd op de 50 jaar programmering van groot onderhoud. Op basis van deze programmering van groot onderhoud worden de benodigde budgetten in de exploitatie opgenomen. De jaarovergang verloopt conform de jaarovergang tijdelijke budgetten categorie A. Overige mutaties worden aan Provinciale Staten voorgelegd.

3.2.6 Reserve Groot onderhoud water

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 16 december 2020
<i>Vorming</i>	Eenmalig de vrijval van de voorziening groot onderhoud water in 2019 en de vrijval van de voorziening achterstallig onderhoud water in 2020.

	In de begroting is een structureel budget beschikbaar voor groot onderhoud water. Alle jaren wordt het niet bestede budget uit de exploitatie aan de reserve toegevoegd.
<i>Onttrekking</i>	Voor groot onderhoud water wanneer het jaarlijkse exploitatiebudget niet toereikend is.
<i>Prijscompensatie</i>	Het structurele exploitatiebudget wordt jaarlijks geïndexeerd.
<i>Mandaatregeling</i>	De onderbouwing van de reserve wordt gebaseerd op de 50 jaar programmering van groot onderhoud. Op basis van deze programmering van groot onderhoud worden de benodigde budgetten in de exploitatie opgenomen. De jaarovergang verloopt conform de jaarovergang tijdelijke budgetten categorie A. Overige mutaties worden aan Provinciale Staten voorgelegd.

3.2.7 Reserve Natuurpact 2014

<i>Ingesteld</i>	Provinciale Staten 22 januari 2014
<i>Vorming</i>	Vanaf 2014 ontvangt de provincie via het provinciefonds een uitkering van het Rijk. Jaarlijks worden de hiervan niet bestede middelen vanuit de exploitatie toegevoegd.
<i>Onttrekking</i>	Voor natuur indien het jaarlijkse exploitatiebedrag niet toereikend is.
<i>Prijscompensatie</i>	Het structurele exploitatiebudget wordt jaarlijks geïndexeerd.
<i>Mandaatregeling</i>	De jaarovergang verloopt conform de jaarovergang tijdelijke budgetten categorie A. Overige mutaties worden aan Provinciale Staten voorgelegd.

3.2.8 Reserve aankoop natuurterreinen (fase 1) provinciale opgave

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten voor 2009
<i>Vorming</i>	In de begroting is een structureel budget beschikbaar voor aankopen natuur voor de provinciale opgave. Jaarlijks worden de niet bestede gelden vanuit de exploitatie aan de reserve toegevoegd.
<i>Onttrekking</i>	Voor aankoop natuur provinciale opgave wanneer het jaarlijks exploitatiebedrag niet toereikend is.
<i>Prijscompensatie</i>	Het structurele exploitatiebudget wordt jaarlijks geïndexeerd.
<i>Mandaatregeling</i>	Provinciale Staten besluiten over toevoegingen en onttrekkingen.

3.2.9 Reserve gebiedsbudget

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 17 december 2014
<i>Vorming</i>	Provinciale Staten besluiten over de vorming van de reserve.
<i>Onttrekking</i>	Voor projecten binnen de gebieden.
<i>Mandaatregeling</i>	Provinciale Staten besluiten over toevoegingen en onttrekkingen. De jaarovergang verloopt conform de jaarovergang tijdelijke budgetten categorie A.
<i>Voorstel</i>	Vorgesteld wordt deze reserve per 1 januari 2022 op te heffen en de resterende middelen als tijdelijke budgetten in de begroting op te

	nemen. Dit onder het mandaat van Gedeputeerde Staten. Over de hieruit voortvloeiende begrotingswijziging zal bij de 1 ^e berap 2022 worden gerapporteerd aan PS.
--	---

3.2.10 Reserve Ticketrisico's culturele producties

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 31 oktober 2018
<i>Vorming</i>	Enmalig vanuit het in 2017 beschikbaar gestelde bedrag van € 1 miljoen voor ticketrisico's bij LF2018-producties. Bij hogere inkomsten dan de geraamde inkomsten bij een culturele productie, die gebruikmaakt van deze regeling, vloeit 50% deze extra inkomsten weer terug in de reserve.
<i>Onttrekking</i>	Voor ticketrisico's bij culturele producties na 2018.
<i>Mandaatregeling</i>	De jaarovergang verloopt conform de jaarovergang tijdelijke budgetten categorie A. Overige mutaties worden aan Provinciale Staten voorgelegd.

3.2.11 Reserve Generatiepact

<i>Insteldatum</i>	Provinciale State 23 mei 2018
<i>Vorming</i>	Enmalig € 1,1 miljoen vanuit de vrijval voorziening generatiepact bij de jaarrekening 2017. Daarnaast de benodigde bijdrage op basis van afgesloten contracten met deelnemers generatiepact.
<i>Onttrekking</i>	Voor de aanvulling salaris voor de deelnemers aan het generatiepact.
<i>Mandaatregeling</i>	Gedeputeerde Staten mogen op basis van de afgesloten contracten de benodigde middelen onttrekken aan de reserve. Overige mutaties worden aan Provinciale Staten voorgelegd.

3.2.12 Reserve Capaciteit 2019-2023

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 27 juni 2018
<i>Vorming</i>	Onderbesteding op het capaciteitsbudget in de periode 2019-2023.
<i>Onttrekking</i>	Overbesteding op het capaciteitsbudget in de periode 2019-2023 voor zover de reserve hiervoor toereikend is.
<i>Prijscompensatie</i>	Het structurele deel van het capaciteitsbudget wordt jaarlijks geïndexeerd.
<i>Mandaatregeling</i>	Bij het opmaken van de jaarrekening wordt het saldo met de reserve verwerkt. Overige mutaties worden aan Provinciale Staten voorgelegd.

3.2.13 Reserve Weerstandsbuffer

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 16 november 2013
<i>Vorming</i>	€ 100 miljoen vanuit de verkoopopbrengsten aandelen Nuon. De jaarlijkse stresstest vormt de onderbouwing van de benodigde risicobuffer. Deze reserve vormt daarmee onderdeel van de beschikbare weerstandscapaciteit.

<i>Onttrekking</i>	In het geval dat de VAR niet toereikend is om de daadwerkelijke effecten van de stresstest op te vangen, wordt deze reserve ingezet.
<i>Mandaatregeling</i>	Provinciale Staten besluiten over toevoegingen en onttrekkingen.

3.2.14 Reserve Risicobuffer

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 16 november 2013
<i>Vorming</i>	€ 100 miljoen vanuit de verkoopopbrengsten aandelen Nuon ter risico afdekking van de uitgezette revolverende middelen. Is de rentevergoeding op de revolverende middelen hoger dan de rendementsderving, dan wordt deze eveneens aan deze reserve toegevoegd.
<i>Onttrekking</i>	Afwaardering van de boekwaarde van uitgezette middelen inclusief leningen.
<i>Mandaatregeling</i>	Gedeputeerde Staten mogen bij het opmaken van de jaarrekening de afwaardering van de boekwaarde ten laste van de reserve brengen en de hogere renteopbrengsten toevoegen aan de reserve. Overige mutaties worden voorgelegd aan Provinciale Staten.

3.2.15 Reserve Breed cofinancieringsbudget

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 31 oktober 2018
<i>Vorming</i>	In eerste instantie de tijdelijke budgetten Cofinanciering Efro-EZ, Waddenfonds, POP3 bij de jaarrekening 2018. Nieuwe middelen die beschikbaar worden gesteld door Provinciale Staten.
<i>Onttrekking</i>	Voor cofinanciering van projecten vallende onder de door Provinciale Staten benoemde programma's.
<i>Mandaatregeling</i>	Gedeputeerde Staten mogen besluiten over cofinanciering van projecten en daarmee over de inzet van het breed cofinancieringsbudget. Hierbij mag geschoven worden tussen de zogenaamde schotten binnen het breed cofinancieringsbudget zolang het totaal beschikbaar gestelde meerjarenbudget per schot beschikbaar blijft. De programma's mogen tot maximaal 10% overgecommitteerd worden, waarbij rekening moet worden gehouden dat de hoogte van het percentage afhankelijk is van de potentiële lagere vaststelling bij projecten die in uitvoering zijn. De jaarovergang van de projecten verloopt conform de jaarovergang tijdelijke budgetten categorie A. Overige mutaties worden voorgelegd aan Provinciale Staten.

3.2.16 Reserve Afwaardering aandelenkapitaal Windpark Fryslân

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 26 februari 2020
<i>Vorming</i>	Van 2022 t/m 2041 alle jaren € 1 miljoen uit de opbrengst van het provinciaal deelnemen in en financiering van Windpark Fryslân Holding BV via Fryslân Hurde Wyn BV.
<i>Onttrekking</i>	Voor het afwaarderen van het aandelenkapitaal.

<i>Mandaatregeling</i>	Gedeputeerde Staten mogen bij het opmaken van de jaarrekening het afwaarderen van de boekwaarde ten laste van de reserve brengen. Overige mutaties worden voorgelegd aan Provinciale Staten.
------------------------	--

3.2.17 Reserve Windpark Fryslân ambitieagenda

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 26 februari 2020
<i>Vorming</i>	Van 2022 t/m 2031 alle jaren uit de opbrengst van het provinciaal deelnemen in en financiering van Windpark Fryslân Holding BV via Fryslân Hurde Wyn BV, na het aftrekken van wat aan het begrotingssaldo toegevoegd wordt en van € 1 miljoen voor het vormen van de reserve afwaardering aandelenkapitaal. NB: Vanaf 2022 zal € 1,67 miljoen van de opbrengst windpark (1/3 deel van € 5 miljoen) aan het begrotingssaldo worden toegevoegd, tenzij Provinciale Staten anders besluiten.
<i>Onttrekking</i>	Van 2022 t/m 2031 voor de twee doelen, IJsselmeerkust en het stimuleren van duurzame dorpen en wijken.
<i>Mandaatregeling</i>	De jaarovergang van de beschikbaar gestelde middelen verloopt conform de jaarovergang tijdelijke budgetten categorie A. Bij periodieke evaluatie besluiten Provinciale Staten ook over de hoogte van de aftrek voor het begrotingssaldo. Overige mutaties worden voorgelegd aan Provinciale Staten.

3.2.18 Risicoreserve Lening herstelplan Thialf

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 30 juni 2021
<i>Vorming</i>	In de begroting zijn de budgetten voor de lening herstelplan Thialf van € 2 miljoen opgenomen. Wanneer aan het eind van het jaar deze niet volledig zijn ingezet dan vloeien de restantmiddelen naar de reserve.
<i>Onttrekking</i>	Ten behoeve van het vormen van de risicovoorziening lening herstelplan Thialf op het moment dat de opgenomen budgetten in de begroting niet voldoende zijn. Onttrekking kan nooit hoger zijn dan wat eerder gevormd is in de reserve.
<i>Mandaatregeling</i>	Bij het opmaken van de jaarrekening wordt de reserve gevormd. Wanneer de trekkingsverzoeken door Thialf hoger zijn dan wat in de begroting is opgenomen dan kunnen Gedeputeerde Staten beschikken over de reserve om de risicovoorziening te vormen. Verantwoording hierover vindt plaats via de jaarrekening.

3.2.19 Reserve Inzet Werkje foar Fryslân

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 16 november 2013.
<i>Vorming</i>	In 2013 is € 300 miljoen beschikbaar gesteld voor het programma Werkje foar Fryslân als onderdeel van de reserve Nuon. Een deel als subsidiebedrag en een deel als revolverende middelen. Bij het coalitieakkoord 2015-2019 is besloten tot heroverweging van het programma en zijn niet bestemde middelen teruggevloeid naar het begrotingssaldo. Het programma wordt verder uitgefaseerd waarbij vrijvallende middelen periodiek aan het begrotingssaldo zijn/worden toegevoegd.
<i>Onttrekking</i>	Op basis van een uitvoeringsprogramma zijn de onderliggende

	maatregelen en projecten in de exploitatie opgenomen. Het saldo van de exploitatie wordt jaarlijks verrekend met de reserve. Wanneer middelen beschikbaar worden gesteld vanuit het revolverende gedeelte dan wordt eenzelfde bedrag als 'beklemd' opgenomen binnen de reserve.
<i>Mandaatregeling</i>	De jaarovergang verloopt conform de jaarovergang tijdelijke budgetten categorie A. Overige mutaties worden voorgelegd aan Provinciale Staten.
<i>Opheffing</i>	Voorgesteld wordt deze reserve per 1 januari 2022 op te heffen en de resterende middelen als tijdelijke budgetten in de begroting op te nemen, dit onder het mandaat van Gedeputeerde Staten. Over de hieruit voortvloeiende begrotingswijziging zal bij de 1^e berap 2022 worden gerapporteerd aan Provinciale Staten.

3.2.20 Reserve Tijdelijke budgetten

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 2002
<i>Vorming en Onttrekking</i>	Voor bovenstaande reserve geldt dat vorming en onttrekking plaatsvinden conform de afgesproken werkwijze tijdelijke budgetten in de nota uitvoering begroting.
<i>Mandaatregeling</i>	In de nota uitvoering begroting is het beleid rondom de tijdelijke budgetten weergegeven. Hierbij is tevens vastgelegd op welke manier Gedeputeerde Staten de jaarovergang van deze budgetten mogen uitvoeren, waarbij het gebruik van reserves noodzaak is. Aan het eind van de looptijd van de tijdelijke budgetten zal er geen resterend saldo in de reserve aanwezig zijn. Gedeputeerde Staten zijn geautoriseerd om conform de regels vorming en onttrekkingen aan de reserve te plegen bij de jaarovergang. Bij categorie A worden niet bestede middelen toegevoegd aan de reserve en het volgende jaar weer beschikbaar gesteld vanuit de reserve. Bij categorie B worden niet bestede gelden toegevoegd aan het rekeningssaldo. Bij overschrijdingen van het budget wordt in het geval dat er een budget in (het) volgend(e) jaar/jaren aanwezig is, middelen naar voren gehaald via de reserve. Het budget in het/de volgende jaar/jaren wordt daarna verlaagd met hetzelfde bedrag. Hierbij moet de reserve toereikend zijn om de bestedingen te dekken. Mocht dit niet het geval zijn dan zal aan Provinciale Staten gevraagd worden om de benodigde middelen eerder beschikbaar te stellen via het begrotingssaldo. Overige mutaties worden voorgelegd aan Provinciale Staten.

3.2.21 Reserve Jaarovergang structurele budgetten

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten jaarrekening 2014
<i>Vorming</i>	Budget behorende bij openstaande subsidieplafonds eind van het jaar bij structurele budgetten voor zover het restantbudget toereikend is.
<i>Onttrekking</i>	De toevoegingen in het jaar T worden in het jaar T+1 weer onttrokken aan de reserve.
<i>Mandaatregeling</i>	De jaarovergang verloopt conform de jaarovergang tijdelijke budgetten

	<p>categorie A. Overige mutaties worden voorgelegd aan Provinciale Staten.</p>
--	--

3.2.22 Reserve Groot onderhoud gebouwen

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 16 december 2020
<i>Vorming</i>	<p>De reserve is in eerste instantie gevormd met de vrijval van de voorziening groot onderhoud gebouwen in 2019.</p> <p>In de begroting is een structureel budget voor groot onderhoud gebouwen beschikbaar. Alle jaren wordt het niet bestede budget uit de exploitatie aan de reserve toegevoegd.</p>
<i>Onttrekking</i>	Voor groot onderhoud gebouwen als het jaarlijkse exploitatiebudget niet toereikend is.
<i>Inflatie</i>	Het structurele exploitatiebudget voor groot onderhoud gebouwen wordt geïndexeerd.
<i>Mandaatregeling</i>	<p>De onderbouwing van de reserve wordt gebaseerd op de 10 jaar programmering van groot onderhoud. Op basis van deze programmering van groot onderhoud worden de benodigde budgetten in de exploitatie opgenomen.</p> <p>De jaarovergang verloopt conform de jaarovergang tijdelijke budgetten categorie A.</p> <p>Overige mutaties worden aan Provinciale Staten voorgelegd.</p>

3.2.23 Risicoreserve strategische grondvoorraad

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 22 april 2020
<i>Vorming</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Eenmalig 5% van het door Provinciale Staten beschikbaar gestelde investeringskrediet voor strategische voorraad zijnde afgerond € 1,2 miljoen. - Bij inzet van gronden voor een bepaald doel dan worden alle gemaakte kosten verrekend met dat doel. Dat betekent dat ook eventueel eerdere kosten van afwaardering die ten laste van de voorziening strategische grondvoorraad zijn gebracht verrekend worden waarmee dat deel van de voorziening kan komen te vervallen en teruggestort wordt in deze reserve. - Daarnaast vorming vanuit de voorziening strategische grondvoorraad wanneer de taxatiewaarde van de eerder afgewaardeerde gronden weer hoger is dan de boekwaarde.
<i>Onttrekking</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Ten behoeve van vorming voorziening strategische grondvoorraad wanneer de taxatiewaarde lager is dan de boekwaarde van de strategische grondaankopen. - Ten behoeve van het afboeken van het verschil tussen de verkoopprijs en de boekwaarde van strategische aangekochte gronden die op de markt verkocht worden omdat ze alsnog niet ingezet zullen worden voor een specifiek doel.
<i>Mandaatregeling</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Bij het opmaken van de jaarrekening wordt het verschil tussen de taxatiewaarde en de boekwaarde onttrokken c.q. toegevoegd aan de reserve te behoeve van het vormen c.q. onttrekken van de voorziening strategische grondvoorraad. Deze boekingen vormen onderdeel van de jaarlijkse accountantscontrole. - Bij verkoop van strategische gronden op de markt wordt het verschil tussen de verkoopprijs en de boekwaarde onttrokken aan de reserve. - Overige mutaties worden aan Provinciale Staten voorgelegd.

3.3 Beklemde bestemmingsreserves

3.3.1 Dekkingsreserve kapitaallasten

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten Jaarrekening 2016
<i>Vorming</i>	Door een wijziging van het Besluit Begroting en Verantwoording is het vanaf 1 januari 2017 niet meer toegestaan om bijdragen uit reserves in mindering te brengen op investeringen. De middelen die eenmalig beschikbaar waren voor deze investeringen zijn toegevoegd aan deze reserve. Dit betrof o.a. de reserve balansverkorting. Eenmalige middelen voor investeringen worden aan deze reserve toegevoegd.
<i>Onttrekking</i>	De hoogte van de afschrijvingslasten van de onderliggende activa worden jaarlijks onttrokken uit de reserve.
<i>Mandaatregeling</i>	Gedeputeerde Staten hebben het mandaat om de afschrijvingslasten van de onderliggende projecten ten laste van deze reserve te brengen. Overige mutaties worden voorgelegd aan Provinciale Staten.

3.3.2 Verstrekte subsidies

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 21 oktober 2020
<i>Vorming</i>	Bij de jaarovergang 2020 voor de afgegeven subsidiebeschikkingen boven het grensbedrag waarvoor de subsidielasten nog niet verantwoord zijn in de jaarrekening t/m 2020. Vanaf 2021 voor de afgegeven subsidiebeschikkingen boven het grensbedrag waarvoor de subsidielasten niet in het jaar van afgeven van de beschikking verantwoord zijn. De vorming vindt plaats vanuit de in de begroting opgenomen budgetten.
<i>Onttrekking</i>	Voor de subsidiebeschikkingen waarbij de subsidielasten boven het grensbedrag in latere jaren verantwoord worden.
<i>Mandaatregeling</i>	Gedeputeerde Staten mogen bij het verstrekken van de subsidie boven het grensbedrag de reserve vormen en later bij de lastneming van deze subsidie beschikken over deze reserve. De totale onttrekking is hierbij gelijk aan de totale vorming van deze reserve. De jaarovergang verloopt conform de jaarovergang tijdelijke budgetten categorie A.

4. Overzicht voorzieningen

In dit hoofdstuk worden per voorziening de te benoemen items beschreven. Per voorziening is geïnventariseerd hoe de voeding is, hoe onttrokken wordt en eventueel een nadere toelichting. In de BBV [notitie reserves en voorzieningen](#) is opgenomen dat de bevoegdheid rondom voorzieningen bij Gedeputeerde Staten ligt

De voorzieningen bestaan uit voorzieningen voor op de balansdatum bestaande risico's en uit voorzieningen van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden, met uitzondering van de van Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende jaren.

Het BBV staat rentetoevoegingen aan voorzieningen niet toe, tenzij de rentetoevoeging gezien wordt als een toevoeging om de voorziening op de juiste hoogte te houden.

Bij de voorzieningen is geen sprake van vrij beschikbare ruimte aangezien deze middelen alleen voor dat specifieke doel ingezet kunnen worden. **Deze worden daarom alleen op kasbasis gepresenteerd in de jaarrekening.**

Onderstaand een overzicht van de voorzieningen met de stand ervan per 31-12-2020.

Progr.	Voorzieningen X € 1.000	Stand per 31-12-2020	Opmerkingen
Voorzieningen voor bestaande risico's			
1	Waardeoverdracht pensioenen GS leden	8.647	
3	LVP project Baarderadeel LGR	11	Opheffing bij de jaarrekening 2021
3	Risicovoorziening grondaankopen natuur	1.583	
6	Vrijwillige mobiliteit personeel	182	
7	Risico geldleningen, deelnemingen en overig	6.441	
7	Dubieuze debiteuren	1.572	
div	Risico voorziening strategische grondvoorraad	0	M.i.v. 2021
Totaal		16.864	
Voorzieningen voor daartoe door anderen bestemde middelen			
3	Grondwaterplan	1.260	
5	Legaat Van Harinxma thoe Sloten	23	
5	Buma legaten	160	
5	Jorritsma-Boschmafonds	131	
Totaal		1.574	
Totaal alle voorzieningen		18.438	

4.1 Voorzieningen voor bestaande risico's

4.1.1 Voorziening Waardeoverdracht pensioenen GS-leden

Insteldatum	
Vorming	Elke gedeputeerde bouwt tijdens zijn actieve periode als gedeputeerde

	<p>en tijdens zijn wachtgeldperiode pensioen op.</p> <p>Na minimaal 6 maanden als gedeputeerde werkzaam te zijn geweest bestaat een wettelijk recht op waardeoverdracht van het pensioen.</p> <p>Jaarlijks wordt in het najaar door APG het recht op waardeoverdracht berekend en wordt de voorziening aangepast.</p>
<i>Onttrekking</i>	<p>Op grond van artikel 160a van de Algemene pensioenwet politieke ambtsdragers, heeft een gewezen gedeputeerde recht op overdracht van het pensioenkapitaal, dat is opgebouwd voor de werkzaamheden als gedeputeerde bij de Provincie Fryslân, naar de uitvoerder van de pensioenregeling van de nieuwe werkgever.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Een zittende gedeputeerde kan direct na zijn aftreden aanspraak maken indien hij deelnemer is of wordt in een andere pensioenregeling. - Een uitkeringsgenietende (wachtgeld) gedeputeerde kan aanspraak maken op het wettelijk recht op waardeoverdracht zodra hij weer deelnemer wordt in een andere pensioenregeling. - Een slaper (een ex-gedeputeerde die geen wachtgeld en nog geen pensioen geniet) kan aanspraak maken zodra hij deelnemer wordt in een pensioenregeling van een nieuwe werkgever.
<i>Nadere toelichting</i>	<p>Jaarlijks wordt door APG een berekening gemaakt van de benodigde waarde in de voorziening. Het verschil tussen de voorziening en de berekening wordt verrekend met het begrotingssaldo.</p> <p>Er is al jaren sprake van een wetswijziging om de pensioenen van alle politieke ambtsdragers (waaronder gedeputeerden) onder te brengen bij het ABP. De pensioenen van gedeputeerden worden nu uit de begroting gefinancierd. Onderbrenging bij het ABP betekent overstap naar een financieringsstelsel dat volledig gebaseerd is op kapitaaldekking. Een definitief voorstel hierover wordt nu in ieder geval uitgesteld tot de pensioenstelselherziening per 1 januari 2027.</p> <p>In afwachting hiervan wordt de voorziening niet naar beneden afgeroomd bij wijziging van het college, maar worden alleen eventuele nieuwe wachtgeldverplichtingen toegevoegd.</p>

4.1.2 Voorziening LVP project Baarderadeel LGR

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 2 ^e berap 2018
<i>Vorming</i>	<p>In de voormalige gemeente Baarderadeel heeft een ruilverkaveling plaatsgevonden. Bij onderbedeling hebben mensen recht op vergoeding tot 20 jaar na vaststelling van de correctiefactor (GS april 2017).</p> <p>Het Ministerie van LNV heeft het bedrag wat hiermee nog gemoeid is aan ons overgemaakt.</p>
<i>Onttrekking</i>	Personen die recht hebben op een vergoeding vanwege onderbedeling.
<i>Voorstel</i>	<p>Opheffing bij de jaarrekening 2021 gezien het geringe bedrag aan claims wat mogelijk nog uitbetaald moet worden.</p> <p>Eventuele uitbetaling zal worden gedekt uit de reguliere begroting.</p>

4.1.3 Risicovoorziening grondaankopen natuur

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 2009
<i>Vorming</i>	Om het risico van verlies bij verkoop als gevolg van waardedaling van de natuurgronden en opstallen op te vangen is een voorziening gevormd

	voor het verschil tussen de boekwaarde en marktwaarde van de gronden en de opstallen. Dekking vindt plaats vanuit de natuurpactmiddelen.
<i>Onttrekking</i>	Bij het opmaken van de jaarrekening wordt de hoogte van de risicovoorziening bepaald aan de hand van actuele taxatie van de geactiveerde gronden en opstallen. In het geval dat de voorziening te hoog is valt het verschil terug in de reserve natuurpact.

4.1.4 Voorziening Vrijwillige mobiliteit personeel

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 21 mei 2014
<i>Vorming</i>	Eenmalig in 2013 € 431.000. Deze voorziening is opgenomen, omdat een risico bestaat dat de belastingdienst de regeling bij een controle aanmerkt als regeling vervroegde uittreding (RVU), waarbij een heffing van 52% wordt geheven bij de provincie als werkgever. Vooraf, op basis van de regeling heeft de inspecteur aangegeven dat er geen sprake is van een RVU. Bij een controle wordt echter gekeken naar de daadwerkelijke uitvoering en daarbij bestaat een risico dat de regeling achteraf alsnog wordt aangemerkt als een RVU.
<i>Onttrekking</i>	Bij het opleggen van een heffing door de belastingdienst, dit kan tot uiterlijk 5 jaar na het aangaan van de RVU. De laatste uitbetalingen zijn verricht in 2017, waarmee de voorziening t/m 2022 in stand blijft. Jaarlijks valt het bedrag vrij dat 5 jaar geleden is uitbetaald mits de belastingdienst geen heffing heeft opgelegd.

4.1.5 Risicovoorziening geldleningen, deelnemingen en overig

<i>Insteldatum</i>	In het BBV is vastgelegd dat een voorziening gevormd moet worden met het oog op het risico van oninbaarheid van uitgezette middelen.
<i>Vorming</i>	In het geval dat redelijkerwijs kan worden ingeschat dat een openstaande lening niet geïnd kan worden of een deelneming afgewaardeerd moet gaan worden. De voorziening wordt gevormd vanuit de reserve risicobuffer.
<i>Onttrekking</i>	Wanneer blijkt dat de lening in haar geheel niet meer geïnd gaat worden, dan valt de voorziening vrij ten opzichte van de uitstaande geldlening. In het geval dat een deelneming daadwerkelijk afgewaardeerd moet worden valt de voorziening vrij ten opzichte van de afwaardering.

4.1.6 Voorziening Dubieuze debiteuren

<i>Insteldatum</i>	
<i>Vorming</i>	Dubieuze debiteuren zijn rechtspersonen op wie de provincie een vordering heeft, maar van wie het twijfelachtig is of ze ooit nog hun nota zullen betalen. De overboeking van gewone debiteuren naar dubieuze debiteuren moet volgens het BBV gebeuren op het moment dat er vastgesteld wordt dat er problemen zullen optreden bij de inning van de vordering.
<i>Onttrekking</i>	Wanneer blijkt dat de vorderingen in zijn geheel niet meer betaald gaan worden, valt de voorziening vrij ten opzichte van de debiteurenstand.

4.1.7 Risicovoorziening strategische grondvoorraad

<i>Insteldatum</i>	Provinciale Staten 22 april 2020
<i>Vorming</i>	Vanuit de reserve risico strategische grondvoorraad op het moment dat de marktwaarde lager is dan de boekwaarde van anticiperende grondaankopen. Hiermee wordt het mogelijk om bij een stijgende taxatiewaarde van eerdere afgewaardeerde gronden de hogere waarde weer terug te storten vanuit de voorziening naar de reserve risico strategische grondvoorraad. Dit mag vanuit de voorschriften niet rechtstreeks binnen de reserve plaatsvinden.
<i>Onttrekking</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Bij de inzet van de anticiperende grondaankopen voor een bepaald doel wordt het verschil tussen taxatiewaarde en boekwaarde wat eerder aan de voorziening is toegevoegd verrekend. Dit gedeelte van de voorziening vloeit dan weer terug naar de reserve risico strategische grondvoorraad. - Bij verkoop van anticiperende gronden op de markt omdat deze alsnog niet ingezet zullen worden voor een specifiek doel en waarbij de verkoopprijs lager ligt dan de boekwaarde en de reeds afgewaardeerde boekwaarde die eerder is toegevoegd aan de voorziening. Een eventueel restant in de voorziening qua eerdere afwaardering wordt weer toegevoegd aan de reserve.
<i>Nadere toelichting</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Bij het opmaken van de jaarrekening wordt het verschil tussen de taxatiewaarde en de boekwaarde toegevoegd/onttrokken aan de voorziening vanuit/toegevoegd aan de reserve risico strategische grondvoorraad. Wanneer de taxatiewaarde weer hoger is dan de boekwaarde wordt de voorziening verlaagd ten gunste van de eerder genoemde reserve. De onderbouwing van de voorziening loopt jaarlijks mee met de accountantscontrole. - Bij verkoop van strategische gronden op de markt wordt het verschil tussen de verkoopprijs, de boekwaarde en de reeds afgewaardeerde boekwaarde die eerder toegevoegd is aan de voorziening, ten laste gebracht van deze voorziening.

4.2 Voorzieningen voor daartoe door anderen bestemde middelen

4.2.1 Grondwaterplan

<i>Insteldatum</i>	
<i>Vorming</i>	Jaarlijks wordt de opbrengst grondwaterbelasting aan de voorziening toegevoegd. Inning vindt plaats door het Wetterskip Fryslân.
<i>Onttrekking</i>	Kosten voor inzet provinciaal personeel en onderzoek in het kader van de grondwaterwet.
<i>Rentetoevoeging</i>	Ja, voor het op peil houden van de voorziening.

4.2.2 Legaat Van Harixma Thoe Sloten

<i>Insteldatum</i>	1957
--------------------	------

<i>Vorming</i>	Deze voorziening heeft betrekking op een legaat dat in 1957 is verkregen. Over het gemiddelde saldo wordt rente toegerekend.
<i>Onttrekking</i>	Het legaat is bedoeld voor het in goede staat houden van de A.C.E.W. Els Collot d'Escurykamer in het Fries Museum en voor het onderhouden van tweetal graven te Beetsterzwaag. De voorziening heeft geen einddatum.
<i>Rentetoevoeging</i>	Ja, voor het op peil houden van de voorziening.

4.2.3 Buma legaten

<i>Insteldatum</i>	1910
<i>Vorming</i>	Deze voorziening heeft betrekking op een legaat dat in 1910 is verkregen.
<i>Onttrekking</i>	De gelden worden aangewend voor aanschaffingen ten behoeve van de BUMA-bibliotheek die onderdeel vormt van Tresoar. Rente en dividendinkomsten worden doorbetaald aan Tresoar. De voorziening heeft geen einddatum.
<i>Rentetoevoeging</i>	Ja, voor het op peil houden van de voorziening.

4.2.4 Jorritsma-Boschmafonds

<i>Insteldatum</i>	1963
<i>Vorming</i>	Deze voorziening betreft een schenking van mevrouw Boschma. De oorspronkelijke schenking van f 60.000 moet in stand gehouden worden, alleen de baten die met deze gelden behaald worden mogen onttrokken worden.
<i>Onttrekking</i>	<ul style="list-style-type: none"> - Ter verstrekking van bijdragen aan in Fryslân woonachtige onbemiddelde jonge mensen van goede aanleg in de kosten van een opleiding. - Ter onderhoud van een zestal graven op de begraafplaatsen te Nijland en Ysbrechtum. De voorziening heeft geen einddatum.
<i>Rentetoevoeging</i>	Ja, voor het op peil houden van de voorziening.
<i>Mandaatregeling</i>	Gedeputeerde Staten hebben het mandaat om de rentebaten in te zetten via het openstellen van een subsidieregeling. Overige mutaties worden aan Provinciale Staten voorgelegd.

5. Overlopende passiva

Overlopende passiva worden gevormd voor middelen verkregen van Europese of Nederlandse overheidslichamen met een specifiek bestedingsdoel.

De middelen die wij ontvangen worden in eerste instantie opgenomen als overlopende passiva post. Het BBV heeft bepaald dat de inzet van de middelen via de exploitatie moeten lopen. Dat betekent dat op begrotingsbasis de verwachte lasten worden geraamd met daarbij de bijdrage vanuit de overlopende passiva post. Bij de jaarrekening wordt op basis van de werkelijke lasten de bijdrage bepaald. Het saldo van de overlopende passiva post eind van het jaar betreft dan ook de nog niet ingezette middelen van derden.

Bij de overlopende passiva zijn het andere overheden die bepalen waarvoor de middelen besteed mogen worden. Wij beperken ons daarom tot een totaal overzicht van deze posten.

In de jaarrekening worden de overlopende passiva alleen op kasbasis gepresenteerd, omdat er dus geen sprake is van vrij beschikbare ruimte eind van het jaar.

Onderstaand een overzicht van de overlopende passiva met de stand ervan per 31-12-2020 inclusief de nieuwe posten in 2021.

Progr.	Overlopende passiva (x € 1.000)	Stand per 31-12-2020	Opmerkingen
--------	------------------------------------	-------------------------	-------------

Vooruit ontvangen bijdragen van de EU			
3	LIFE Alde Feanen N2000 voorbereiding	114	
3	LIFE Grassbird Habitats	0	
3	LIFE All 4 Biodiversity	0	
4	LIFE De Nieuwe Afsluitdijk	412	
3	POP3 subsidie Kavelruil	0	
3	POP3 plaggen watercrassula op Terschelling	0	
3	POP3 Fluessen en Morra	21	
5	POP3 Leader lopende kosten	0	
4	EU Topattractie Subsidie Toerisme Natuurlijk STINAF	333	
Totaal		880	

Vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk (specifieke uitkeringen)			
6	C10 Verbetering digitale dienstverlening	401	
5	C13 Ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed	1.961	
5	C26 Culturele voorzieningen provincies 2020	1.396	
5	C41 Flexibele inzet woningbouw	274	
5	D13 Impuls versterking regionale culturele infrastructuur	0	M.i.v. 2021
2	E01 Beschikbaarheidsvergoeding OV 2020	955	
2	E03 Sanering verkeerslawaaï	93	
2	E10 Snelfietsroutes 2020-2022	1.074	
2	E12 Bermmaatregelen N wegen	0	
2	E15 Regionale aanpak laadinfrastructuur	1.627	
2	E20 Stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	0	
2	E28B RSP Mobiliteitsfonds via SNN	8.773	Over nog niet bestede rijksmiddelen wordt een rendement-

Progr.	Overlopende passiva (x € 1.000)	Stand per 31-12-2020	Opmerkingen
			vergoeding toegekend gelijk aan IBOI
2	E33 MIRT 2017-2019	338	
2	E38 Veilig, doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfra	0	
2	E48 4e trein Sneek Leeuwarden 2020-2022	662	
4	F11 MKB-deal Skillsbooster	348	
5	L05B Regiodeals 3e tranche: Zuid Oost Fryslân	0	Voor de totale regiodeal is de gemeente Opsterland kassier
5	L07 IBP vitaal platteland	0	
3	L08 Provinciale aankoop veehouderijen nabij natuurgebieden	0	
3	L10 Impulsgelden veenweiden	17.563	
3	L12 Onderzoeksproject storrijke stalmest	0	
3	L16 Uitvoeringsprogramma natuur	0	M.i.v. 2021
	Vooruit ontvangen activa	640	
Totaal		36.107	

Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheid			
1	RCW diverse reserveringen	154	
1	SCW secretariaat stuurgroep waddenprovincies	43	
1	Wadlopen	57	
2	RSP Concrete infra proj gemeentelijke bijdrage	3.817	
2	RSP Mobiliteits infra proj gemeentelijke bijdrage	874	
3	Fries Bestuursakkoord Waterketen 2016-2020	171	
3	Deltaprogramma waddengebied	116	
3	Weidevogelcompensatie	1.474	
3	Nog af te sluiten weidevogelcompensatie	2.485	
3	Wetterskip bijdrage in POP3 ANLB leefgebied water	265	
	Diverse o.a. bijdrage activa	4.062	
Totaal		13.519	

Overige overlopende passiva			
	Overig	4.113	
Totaal		4.113	

Totaal alle Overlopende Passiva		54.620	
--	--	---------------	--

5.1 Vooruit ontvangen bijdragen van de EU

In onderstaand overzicht is aangegeven wanneer de beschikking is ontvangen over de bijdragen vanuit Europa. Daarnaast is aangegeven wat het totale subsidiebedrag is en wat de looptijd van het project is.

Project	Beschikking d.d.	Totaal bedrag (x € 1.000)	Looptijd
LIFE Alde Feanen N2000 voorbereiding	09-05-2013	3.199.600	2013-2020
LIFE Grassbird Habitats		2.000.000	2020-2030

Project	Beschikking d.d.	Totaal bedrag (x € 1.000)	Looptijd
LIFE All 4 Biodiversity		960.000	2021-2026
LIFE De Nieuwe Afsluitdijk	01-06-2017	3.475	2017-2024
POP3 subsidie Kavelruil	28-07-2017	3.100	2017-2019
POP3 plaggen watercrassula op Terschelling	12-12-2018	1.160	2018-2021
POP3 Fluessen en Morra	31-03-2020	1.659	2020-2022
POP3 Leader lopende kosten	30-03-2017	480	2017-2018
Topattractie Subs Toerisme Natuurlijk STINAF	30-11-2009	3.113	2009-2015

5.2 Vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk

Sinds 2020 verstrekt het Rijk nagenoeg alle uitkeringen aan decentrale overheden via specifieke uitkeringen welke via de Single Information Single Audit (Sisa) methode verantwoord worden bij de jaarrekening. In onderstaand overzicht is aangegeven wanneer de beschikking van het Rijk is ontvangen, wat de totale Rijksbijdrage is en wat de looptijd van de regeling is.

Project	Beschikking d.d.	Totaal bedrag (x € 1.000)	Looptijd
C10 Verbetering digitale dienstverlening:			
- Open Poen	26-11-2020	254	2020-2021
- Zicht op de stikstofketen	26-11-2020	248	2020-2021
C13 Ontzorgingsprogramma maatschappelijk vastgoed	01-12-2020	1.961	2020-2023
C26 Culturele voorzieningen provincies 2020	12-11-2020	1.396	2020-2021
C41 Flexibele inzet woningbouw	24-11-2020	442	2020-2022
D13 Impuls versterking regionale culturele infrastructuur	06-07-2021	1.333	2021-2024
E01 Beschikbaarheidsvergoeding OV 2020	10-12-2020	4.776	2020
E03 Sanering verkeerslawaaï	10-07-2017	114	2017-2020
E10 Snelfietsroutes 2020-2022	13-10-2020	1.535	2019-2022
E12 Bermmaatregelen N wegen	18-12-2019	1.763	2018-2023
E15 Regionale aanpak laadinfrastructuur	14-09-2020	1.551	2020-2023
E20 Stimulering verkeersmaatregelen 2020-2021	30-11-2020	5.024	2020-2023
E28B RSP Mobiliteitsfonds via SNN	23-11-2017	126.793	2017-2019
E33 MIRT 2017-2019:			
- Beter benutten decentraal spoor Friesland	17-12-2020	43	2019-2022
- Fiets in de keten	17-12-2020	302	2019-2022
E38 Veilig, doelmatig en duurzaam gebruik verkeersinfra	10-11-2020	27	2019-2023
E48 4e trein Sneek Leeuwarden 2020-2022	15-12-2020	661	2020-2022
F11 MKB-deal Skillsbooster	04-12-2020	348	2020
L05B Regiodeals 3e tranche: Zuid Oost Fryslân	13-07-2020	1.600	2020-2024
L07 IBP vitaal platteland	27-11-2020	5.000	2020-2023
L08 Provinciale aankoop veehouderijen nabij natuurgebieden	23-04-2021	8.181	2020-2021
L10 Impulsgelden veenweiden	05-11-2020	22.000	2020-2025
L12 Onderzoeksproject storrijke stalmest	03-12-2020	185	2020-2021
L16 Uitvoeringsprogramma natuur	22-07-2021	44.970	2021-2025

De post vooruit ontvangen activa betreft bijdragen van het Rijk aan diverse investeringen welke nog niet gerealiseerd zijn. Aangezien de bijdragen van het Rijk hoger zijn dan de mate van realisatie van de investeringen, worden deze ontvangsten geboekt als overlopende passiva.

5.3 Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheid

Onderwerp	Toelichting
RCW diverse reserveringen	De provincie voert de administratie van het Regiecollege Waddengebied. De resterende middelen zijn opgenomen in deze balanspost.
SCW secretariaat stuurgroep waddenprovincies	De provincie voert de administratie van het Secretariaat stuurgroep waddenprovincies. De resterende middelen zijn opgenomen in deze balanspost.
Wadlopen	De provincies Groningen, Noord-Holland en Fryslân werken samen aan afstemming over het beleid en regelgeving rondom het Wadlopen.
RSP Concrete infra proj gemeentelijke bijdrage	Bijdragen van gemeente aan concrete infrastructurele projecten welke binnen het RSP-convenant vallen, welke nog niet tot besteding zijn gekomen.
RSP Mobiliteits infra proj gemeentelijke bijdrage	Het mobiliteitsfonds is een onderdeel van het RSP-convenant, dit fonds wordt beheerd door het SNN Zodra de provincie bijdragen van gemeenten ontvangt ten behoeve van RSP projecten worden deze toegevoegd aan deze balanspost.
Fries Bestuursakkoord Waterketen 2016-2020	Bijdragen van verschillende partners aan dit akkoord worden toegevoegd aan deze balanspost.
Deltaprogramma waddengebied	Bijdragen van andere overheden in het deltaprogramma waddengebied.
Weidevogelcompensatie	Voor de concreet afgesloten contacten met betrekking tot weidevogelcompensatie wordt een overlopende passiva post gevormd voor de nog niet uitbetaalde bedragen. Deze bedragen worden gefinancierd door bijdragen van overige overheden.
Nog af te sluiten weidevogelcompensatie	Bijdragen van overige overheden in relatie tot specifieke afspraken over nog af te sluiten weidevogelcompensatie.
Wetterskip bijdrage in POP3 ANLB leefgebied water	Het Wetterskip heeft een bijdrage van € 500.000 geleverd in de openstelling van de POP3 maatregel ANLB leefgebied water.
Diverse o.a. bijdrage activa	Bijdragen van overige overheden aan diverse activa welke nog niet gerealiseerd zijn. Aangezien de bijdragen van deze overige overheden hoger zijn dan de mate van realisatie van de activa, worden deze ontvangsten toegevoegd aan deze balanspost.

5.4 Overige overlopende passiva

Het betreft hier vooruitontvangen bijdragen van derden voor projecten die het volgende jaar tot uitvoering komen.